

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ & ΕΤΕΡΟΘΡΗΣΚΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 – Μαρούσι

Πληροφορίες : Α. Προσώρα, Μ. Χάσκαρη,

Β. Ζωϊτοπούλου, Ν. Σπανός

Τηλέφωνο: 210-344 2186, 210-344 2888, 210 344 2829

Fax : 210-344 2186, 210 – 344 2829

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Μαρούσι, 6-5-2014

Αρ. Πρωτ.: 69230/Α3

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

& ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΟΔΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων & Τρικάλων 36, 115 26 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Γ. Μανούρης

Τηλέφωνο: 210 6913407

Fax:

ΚΟΙΝ.: Βλέπε σχετικό πίνακα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ 3^ο ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ & ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

Ταχ. Δ/ση: ΜΟΥΡΟΥΖΗ 4, 106 74 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Μ. Κρασάς

Τηλέφωνο: 213 215 76 82

Fax: 210 – 7407 830

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ & ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 17-19, 104 33 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Β. Καραούλη

Τηλέφωνο: 213 2161 358

Fax: 210 88 21333

ΘΕΜΑ: «Χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σε χώρους λατρείας ετερόδοξων και ετερόθρησκων θρησκευτικών κοινοτήτων».

-I- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.- Στο άρθρο 13 παρ. 2 και 4 του Συντάγματος της Ελλάδας ορίζεται ότι «2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται.3....4.Κανένας δεν μπορεί, εξαιτίας των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, να απαλλαγεί από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή να αρνηθεί να συμμορφωθεί προς τους νόμους». Στο **άρθρο 18 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα** (που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε στις 10/12/1948), ορίζεται : «Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνειδήσεως και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.». Επίσης, στο **άρθρο 9 της Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.)** που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 (ΦΕΚ Α΄ 256) ορίζονται τα εξής: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας. Το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως ή συλλογικώς δημοσία ή κατ' ιδίαν, δια της λατρείας, της παιδείας και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών. 2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία, δια την δημόσιαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.». Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του **άρθρου 10 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01)** : «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνειδήσεως και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκεύματος ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκεύματος ή των πεποιθήσεων του, ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με την λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.». Επιπλέον,

σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 18 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα που κυρώθηκε με το Ν. 2462/1997** (ΦΕΚ Α΄25) : «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει την ελευθερία να έχει ή να υιοθετεί κανείς τη θρησκεία ή την πεποίθηση της επιλογής του, καθώς και την ελευθερία να εκδηλώνει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του, ατομικά ή από κοινού με άλλους μέσω της λατρείας, πράξεων ιεροτελεστίας, πρακτικής και διδασκαλίας. 2. Κανείς δεν υπόκειται σε καταναγκασμό, που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ελευθερία του να έχει ή να υιοθετήσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις της επιλογής του. 3. Η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν μπορεί να υπόκειται παρά μόνο σε όσους περιορισμούς ορίζει ο νόμος και είναι απαραίτητοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τάξης και υγείας ή της ηθικής ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.». Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος ημεδαπού νομοθετικού πλαισίου, ήτοι των διατάξεων του **A.N 1363/1938** (ΦΕΚ Α΄305), όπως αυτός τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του **A.N 1672/1939** (ΦΕΚ Α΄123) και του άρθρου 27 **N. 3467/2006** (ΦΕΚ Α΄128) καθώς και των διατάξεων του **B.Δ 20-05/02-06-1939** (ΦΕΚ Α΄220), απαιτείται προηγούμενη διοικητική άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ναού ή ευκτήριου οίκου, στον οποίο δύναται να ασκηθεί λατρεία από μέλη ετερόδοξων ή ετερόθρησκων θρησκευτικών κοινοτήτων (πλην των πιστών της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας της Ελλάδας). Τέλος, σύμφωνα με το **άρθρο 1003 Αστικού Κώδικα** «Ο κύριος ακινήτου έχει υποχρέωση να ανέχεται την εκπομπή καπνού, αιθάλης, αναθυμιάσεων, θερμότητας, θορύβου, δονήσεων ή άλλες παρόμοιες επενέργειες που προέρχονται από άλλο ακίνητο, εφόσον αυτές δεν παραβιάζουν σημαντικά τη χρήση του ακινήτου ή προέρχονται από χρήση συνήθη για ακίνητα της περιοχής του κτήματος από το οποίο προκαλείται η βλάβη».

2.- Η σχετική διοικητική άδεια για (ετερόθρησκο ή ετερόδοξο) ναό ή ευκτήριο οίκο χορηγείται (κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως έχει κριθεί νομολογιακά) με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, έπειτα από διαπίστωση – εξακρίβωση ότι αφενός μεν πληρούνται οι τρεις όροι που ορίζονται από το άρθρο 13 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕΟΛ 4202/2012, ΣτΕΟΛ1444/1991, ΣτΕ 5572/1996, ΑΠ 20/2001), ήτοι να πρόκειται για γνωστή θρησκεία χωρίς κρυφίες δοξασίες, να μην ασκείται προσηλυτισμός και η άσκηση της δημόσιας λατρείας να είναι σύμφωνη με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη, αφετέρου δε ισχύουν οι λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία (A.N 1363/38, A.N 1672/39, B.Δ 20 Μαΐου/2-6-39 και N.3467/06). Μάλιστα, «η μη συνδρομή του αρνητικού όρου που θέτει το άρθρο 13 παρ.2 του Συντάγματος για την άσκηση της θρησκευτικής λατρείας, ήτοι του όρου της

μη προσβολής της δημόσιας τάξεως ή των χρηστών ηθών δια των συγκεκριμένων πράξεων λατρείας, διαπιστώνεται κατά κανόνα με κατασταλτική κρατική δράση» (ΣΤΕ Ολ 4202/2012 σκέψη 8^η), ωστόσο η προηγούμενη – προληπτική διοικητική διερεύνηση της συμφωνίας κάθε περίπτωσης με τυπικές και εύκολα επαληθεύσιμες προϋποθέσεις και κανόνες που θέτει, κατά γενικό τρόπο, το πλέγμα των κανόνων της δημόσιας τάξης, δεν μπορεί να αποκλειστεί ή να κριθεί ασύμφωνη με το Σύνταγμα. Ως «ευκτήριος οίκος», όπως έχει κριθεί, νοείται ναός μικρού σχετικά μεγέθους, διαμορφωμένος σε ιδιωτικό ακίνητο και προορισμένος να λειτουργήσει ως τόπος λατρείας του Θεού από περιορισμένο κύκλο ανθρώπων, σε αντίθεση με το «ναό» που είναι αφιερωμένος στη δημόσια λατρεία του Θεού από οποιαδήποτε πρόσωπα, χωρίς διάκριση (Α.Π Ολ 20/2001 ποινική σύνθεση). Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Β.Δ 20-05/02-06-1939, για την έκδοση της προβλεπόμενης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ναού απαιτείται αίτηση τουλάχιστον πενήντα (50) οικογενειών, ενώ για την αδειοδότηση ευκτήριου οίκου αρκεί ακόμα και μονοψήφιος αριθμός αιτούντων (η νομολογία του ΣΤΕ έχει δεχθεί ως ικανό τον αριθμό των πέντε ατόμων).

3.- Ως εκ τούτου, το ατομικό δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής λατρείας, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος αλλά και από τα διεθνή νομικά κείμενα, δεν είναι απεριοριστο ούτε ανέλεγκτο αλλά τελεί υπό πολύ συγκεκριμένες (και αυστηρά περιορισμένες) προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και αυτή της μη προσβολής της δημόσιας τάξης, η οποία αποτελεί και θεμιτό περιορισμό του (αφού η ίδια η συνταγματική διάταξη του άρθρου 13 παρ.4 προβλέπει, ως άμεσο περιορισμό του δικαιώματος, την τήρηση των νόμων), περιορισμός ο οποίος λειτουργεί τόσο αποθετικά, υπό την έννοια ότι η άσκηση της θρησκευτικής λατρείας δεν είναι υπεράνω των νόμων, όσο και θετικά, υπό την έννοια ότι οι θρησκευόμενοι υπόκεινται στις έννομες υποχρεώσεις και απαιτήσεις που ισχύουν για όλους τους κοινωνούς του δικαίου. Όπως δε γίνεται δεκτό από το σύνολο της νομικής θεωρίας και νομολογίας : *«Η ελευθερία της λατρείας δεν κατοχυρώνει, λοιπόν, για τους πιστούς ένα απόλυτο δικαίωμα να λατρεύουν το Θεό, όπου θέλουν και όποτε θέλουν, χωρίς την τήρηση των νόμων ούτε, βέβαια, κατοχυρώνει συγκεκριμένο δικαίωμα για άσκηση της λατρείας σε καθορισμένο χώρο. Εγγυάται, απλώς, στους πιστούς όλων των δογμάτων το δικαίωμα να μπορούν να λατρεύουν το Θεό, με τον τρόπο και με τα μέσα που οι πιστοί επιλέγουν και που επιβάλλουν οι κανόνες της θρησκείας τους, χωρίς αδικαιολόγητα εμπόδια και αυθαίρετες επεμβάσεις της Πολιτείας.»* (γνωμοδότηση Αντώνη Μανιτάκη με τίτλο "Η συνταγματική προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η ελευθερία της λατρείας, με αφορμή τις χρήσεις της Ροτόντας" Θεσσαλονίκη 05-03-1995). Έτσι, υπό τους ανωτέρω όρους, η διοικητική

αδειοδότηση του χώρου λατρείας αποτελεί «το αναγκαίο μέτρο σε μία δημοκρατική κοινωνία που επιδιώκει ένα νόμιμο σκοπό, δηλαδή την προάσπιση της δημοσίας τάξεως, αφού (η αδειοδότηση) είναι μέτρο ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο αυτό σκοπό» (ΑΠ 20/2001).

4.- Στο εννοιολογικό περιεχόμενο της δημόσιας τάξης περιλαμβάνονται (κατ' άρθρο 3 Α.Κ.) εκείνοι οι κανόνες αναγκαστικού δικαίου, που έχουν τεθεί προς εξυπηρέτηση του δημοσίου –δηλαδή του γενικότερου και όχι του ιδιωτικού- συμφέροντος, η εφαρμογή των οποίων δεν μπορεί να αποκλειστεί από την ιδιωτική βούληση, δηλαδή οι κανόνες που ισχύουν και εφαρμόζονται κατά τρόπο απόλυτο, χωρίς να επιτρέπεται η παρέκκλιση, τροποποίηση τους ή εξαίρεση από την εφαρμογή τους δυνάμει κάποιας ιδιωτικής συμφωνίας ή και μονομερούς έκφρασης / εκδήλωσης της αντίθετης βούλησης του υποκειμένου τους. Συνεπώς, πέραν των οικείων συνταγματικών διατάξεων και των προβλέψεων της ειδικότερης νομοθεσίας, είναι αυτονόητο ότι προκειμένου να αδειοδοτηθεί και να λειτουργεί νομίμως ένας χώρος θρησκευτικής λατρείας, απαιτείται και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης ρυμοτομικής, πολεοδομικής και υγειονομικής νομοθεσίας αλλά και διατάξεων κοινής ησυχίας, ήτοι κανόνων αναγκαστικού δικαίου και γενικής εφαρμογής, μη δυνάμενων να αποκλειστούν ιδιωτικώς, κανόνων που αποβλέπουν και στην εξασφάλιση των αναγκαίων όρων ασφάλειας και προστασίας των συναθροιζομένων πολιτών. Ειδικά για τους κανόνες της πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας, το ΝΣΚ με τις με αριθμό 343/2002 και 121/2008 Γνωμοδοτήσεις του, έχει κρίνει πως : «*Στην έννοια της δημόσιας τάξης περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων, οπωσδήποτε και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας που ισχύουν στην περιοχή στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος.*» Επί του θέματος μάλιστα έχει τοποθετηθεί στο παρελθόν και ο Συνήγορος του Πολίτη, διατυπώνοντας την άποψη ότι η πρακτική της χρονικής πρόταξης των πολεοδομικών και κτιριολογικών εγκρίσεων, δεν συνιστά περιορισμό της θρησκευτικής ελευθερίας εφ' όσον, φυσικά, εφαρμόζεται υπό όρους χρηστής διοίκησης και συνοδεύεται από αντίστοιχη ειδοποίηση των αιτούντων κατ' άρθρο 4 § 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (οράτε το με αριθμ πρωτ. 18893.06.2.6./09-09-2008 έγγραφό του καθώς και τη από Σεπτεμβρίου 2009 Σύνοψη Διαμεσολάβησης).

5.- Στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως (πολεοδομικούς, ρυμοτομικούς και δημόσιας υγείας), οι οποίοι αποσκοπούν στην ασφαλή χρήση των κτιρίων και την προστασία τόσο των χρηστών τους όσο και των περιοίκων αυτών, περιλαμβάνονται ιδίως : **(Α)** Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και

του περιεχομένου των χρήσεων γης, ήτοι το **Προεδρικό Διάταγμα 23-02-1987** (ΦΕΚ Δ' 166/06-03-1987), με τους οποίους κανόνες καθορίζονται οι χρήσεις γης σε περιοχές εφαρμογής των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ανάλογα με την γενική ή ειδική πολεοδομική λειτουργία τους, όπου εν προκειμένω ο νομοθέτης έχει προβλέψει ρητά ως ειδική κατηγορία την κατηγορία «Θρησκευτικοί Χώροι» (άρθρο 1 περ. Β αριθ.3), την χρήση της οποίας έχει επιτρέψει σε διάφορες περιοχές Γ.Π.Σ (π.χ αμιγούς κατοικίας κατ' άρθρο 2 περ.7, γενικής κατοικίας κατ' άρθρο 3 περ. 8, πολεοδομικού κέντρου κατ' άρθρο 4 περ. 12, τουρισμού κατ' άρθρο 8 περ. 10). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ένας θρησκευτικός χώρος (ευκτήριος οίκος, ναός) μπορεί να λειτουργεί νομίμως σε περιοχή ΓΠΣ όπου προβλέπεται η οικεία χρήση. **(Β)** Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και της ταξινόμησης των κτιρίων ανάλογα με τη χρήση τους και τις συνακόλουθες προδιαγραφές που πρέπει να τηρούν ανάλογα με τον αναμενόμενο εξυπηρετούμενο πληθυσμό, κατά τα **άρθρα 3 και 4 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (οράτε άρθρα 346 - 347 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, ΦΕΚ Δ'580/27-07-1999), σύμφωνα με τα οποία στην κατηγορία «Συνάθροιση Κοινού» περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματα τους που χρησιμοποιούνται για συνάθροιση πενήντα τουλάχιστον ατόμων για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες, (ήτοι μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται ρητά και οι ναοί, κατ' άρθρο 346 παρ. 1 περ. Γ), για τους οποίους θρησκευτικούς χώρους απαιτείται 0,65 τετραγωνικά μέτρα εμβαδού δαπέδου, ως ελάχιστη επιφάνεια ανά άτομο (άρθρο 347 περ. 3 στοιχ. ββ). **(Γ)** Οι σχετικοί περί τους γενικούς όρους υγιεινής του κτιρίου και προστασίας της δημόσιας υγείας (πχ ύδρευση, αποχέτευση, φωτισμός, αερισμός κλπ), όπως : **(γα) το άρθρο 11 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (οράτε άρθρο 354 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, ΦΕΚ Δ'580/27-07-1999) περί της υποχρέωσης όλων των χώρων κυρίας χρήσεως των κτιρίων να έχουν επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό (άμεσο ή έμμεσο) και **(γβ) η με αριθμό Γ1/9900/27-11/03-12-1974 απόφαση Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών** (ΦΕΚ Β'1266/1974), καθ'ό μέρος ισχύει, σύμφωνα με την οποία είναι υποχρεωτική η κατασκευή (και ύπαρξη) αποχωρητηρίων σε κάθε χώρο ομαδικής συγκέντρωσης ή διαβίωσης ανθρώπων (άρθρο 1 περ. 9), καθώς και οι λοιπές διατάξεις περί των ορίων της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία από επιπτώσεις στη Δημόσια Υγεία. **(Δ)** Οι σχετικοί περί της πυροπροστασίας, ήτοι οι διατάξεις της **Πυροσβεστικής Διάταξης 3/1981** (ΦΕΚ Β'20/1981), του **Κανονισμού Πυροπροστασίας Κτιρίων Π.Δ 71/1988** (ΦΕΚ Α' 32/17-02-1988) καθώς και της **Πυροσβεστικής Διάταξης 13/2013** (ΦΕΚ Β'1586/2013), όπως ισχύουν. Κατά τα προβλεπόμενα των ως άνω κανονιστικών διατάξεων, απαιτείται πρόβλεψη των υποδεικνυόμενων κάθε φορά ή των προβλεπόμενων μέτρων πυροπροστασίας - ανάλογα με την ημερομηνία αίτησης έκδοσης της οικοδομικής αδείας και τον αριθμό

συγκεντρωμένων- τόσο για τους χώρους συνάθροισης κοινού με πληθυσμό κάτω των πενήντα ατόμων, όσο και άνω των πενήντα (50) ατόμων, στους οποίους χώρους ρητά περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματα αυτών στα οποία συγκεντρώνεται το κοινό για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες (κατά την αντίστοιχη διάταξη του Κτιριοδομικού Κανονισμού), ρητά αναφερομένων και των ναών (άρθρο 1 της Πυροσβεστικής Διάταξης 3/1981 ΦΕΚ Β΄20/1981). Η συμμόρφωση προς τις οικείες διατάξεις προκύπτει από πιστοποιητικό πυροπροστασίας που χορηγεί η οικεία πυροσβεστική αρχή. **(Ε)** Οι σχετικές περί των μέτρων κοινής ησυχίας διατάξεις, ήτοι η **Αστυνομική Διάταξη 3/1996** (ΦΕΚ Β΄15/1996), σύμφωνα με το άρθρο 2 της οποίας, οι διευθυντές δημοσίων κέντρων και λοιπών επιχειρήσεων καθώς και οι ιδιοκτήτες οικιών *«υποχρεούνται όπως, με μηχανικά ή άλλα πρόσφορα τεχνικά μέσα (ηχομόνωση κλπ) περιστελλούν στο ελάχιστο δυνατό όριο το θόρυβο που προκαλείται»* από διάφορες εγκαταστάσεις και από τον οποίο διαταράσσεται η ησυχία των περιοίκων.

6.- Επίσης, στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως περιλαμβάνονται αδιαμφισβήτητα και οι γενικές φορολογικές διατάξεις που συνδέονται με την επιβολή φόρων, κυρώσεων αλλά και συγκεκριμένων υποχρεώσεων όχι μόνο έναντι των φορολογουμένων (φυσικών και νομικών προσώπων, ενώσεων, κοινωνίας δικαίου κλπ) αλλά και έναντι μη φορολογουμένων, όπως αυτή της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του **Ν. 4174/2013** "Φορολογικές Διαδικασίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α΄170) που ορίζει ότι: *«3. Η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου σε πρόσωπο που δεν τυγχάνει φορολογούμενος, εφόσον τούτο απαιτείται από άλλες διατάξεις νόμου. Ειδικότερα, η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, εφόσον πραγματοποιείται οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα πληρωμών της ημεδαπής. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορεί να καθορίζονται τα σχετικά με την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου θέματα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»* καθώς και οι καθ' αυτής της εξουσιοδότησης σχετικές κανονιστικές αποφάσεις. Σχετικώς έχει κρίνει και η με αριθμό 582/2011 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας περί υποχρεωτικής απόδοσης ΑΦΜ, ειδικότερα δε η υποχρέωση αυτή : *« ..... δεν αντίκειται στα άρθρα 13 του Συντάγματος και 9 της ΕΣΔΑ, τούτο δε διότι αυτή αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση ενός δημοσίου σκοπού (την αποδοτική λειτουργία του νέου συστήματος μηχανοργάνωσης και την συνακόλουθη αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής) και εισάγει υποχρέωση γενικού και απρόσωπου χαρακτήρα, μη συναρτημένη προς θρησκευτικές πεποιθήσεις, που*

δεν επιδέχεται ουδεμία εξαίρεση, αφού μάλιστα με την υποχρέωση αυτή δεν επιχειρείται διείσδυση της κρατικής εξουσίας στο ενδιάθετο φρόνημα των πολιτών».

-II- ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

7.- Έχει διαπιστωθεί ότι η διοικητική πρακτική που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα – δηλαδή της χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σε χώρους λατρείας με την υστερόχρονη υποχρέωση της θρησκευτικής κοινότητας να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη νόμιμη λειτουργία του χώρου λατρείας - εκτός του ότι δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες της διασταυρούμενης δράσης της διοίκησης καθότι ενέχει τον κίνδυνο η μία Υπηρεσία να εκδίδει άδεια και η άλλη να την ανακαλεί διότι προσκρούει στις δικές της αρμοδιότητες- δεν λειτούργησε με τρόπο αποτελεσματικό, ώστε να διασφαλίζεται αφενός μεν η ασφαλής συνάθροιση των μελών των θρησκευτικών κοινοτήτων στο χώρο άσκησης της λατρείας και η προστασία τους, αφετέρου δε τα έννομα δικαιώματα, η ασφάλεια και η ποιότητα ζωής των περιοίκων, εκ τρίτου το έννομο αγαθό της κοινωνικής ειρήνης και συνύπαρξης, πάντα εντός των ανωτέρω πλαισίων συνταγματικής προστασίας. Έτσι, παρατηρήθηκε η αδειοδότηση και εν συνεχεία λειτουργία θρησκευτικών χώρων, χωρίς όμως να τηρούνται οι ελάχιστες νόμιμες γενικές προϋποθέσεις περί ασφαλούς συνάθροισης κοινού, με μεγάλες συγκεντρώσεις πιστών που υπερέβαιναν κατά πολύ την προβλεπόμενη χωρητικότητα, σε υπόγεια, βοηθητικούς και γενικά ακατάλληλους χώρους, χωρίς αερισμό και φωτισμό, χωρίς αποχωρητήρια, ακόμα και με χρήση ισχυρών ηχητικών εγκαταστάσεων, που εκπέμπουν για μεγάλο χρονικό διάστημα υπέρμετρες και δυσανάλογες με τη χρήση, ηχητικές οχλήσεις, προσβάλλοντας όμως έτσι τα δικαιώματα των περιοίκων. Τέτοιες καταστάσεις όμως, πέραν της παραβίασης των κειμένων διατάξεων, ενέχουν κινδύνους τόσο για την ασφαλή εκτέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των πιστών όσο και για εκδήλωση σοβαρών εριδών και διαπληκτισμών, προσβάλλουσες άμεσα την κοινωνική ειρήνη και ομαλή συμβίωση. Διαπιστώνοντας λοιπόν, την ανάγκη για αλλαγή της πρακτικής ως προς τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σε χώρους λατρείας ετερόδοξων και ετερόθρησκων θρησκευτικών ομάδων, με απόλυτο σεβασμό πάντα στο δικαίωμα των θρησκευτικών κοινοτήτων να ασκούν ελεύθερα και ανεμπόδιστα τη λατρεία, οι συναρμόδιοι φορείς με την παρούσα εγκύκλιο **συγκεντρώνουν (και επαναλαμβάνουν, χωρίς να θέτουν νέους κανόνες δικαίου, παρέχοντας ουσιαστικά οδηγίες και διευκρινήσεις για τη σωστή εφαρμογή τους)** τις υφιστάμενες και ισχύουσες νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για τη χορήγηση άδειας

μεταστέγασης χώρων λατρείας των ετερόδοξων και ετερόθρησκων θρησκευτικών κοινοτήτων, ώστε να διασφαλισθεί η ασφαλής συνάθροιση των μελών των θρησκευτικών ομάδων και η ασφάλεια των γειτνιαζόντων κατοίκων και εγκαταστάσεων, γεγονός που αποτελεί υποχρέωση κάθε ευνομούμενης πολιτείας. Διευκρινίζεται ότι ο μέγιστος αριθμός ατόμων (πιστών ή και επισκεπτών) που μπορεί να συγκεντρωθεί με ασφάλεια στον υπό αδειοδότηση χώρο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και την παρούσα, αφορά αποκλειστικά και μόνο στο συγκεκριμένο χώρο και στα χαρακτηριστικά του και φυσικά δεν σχετίζεται ούτε θέτει περιορισμούς στο συνολικό αριθμό των πιστών της θρησκευτικής κοινότητας ή στην τυχόν μελλοντική αύξηση τους.

8.- Κατόπιν των ανωτέρω, οι ετερόδοξες και ετερόθρησκες θρησκευτικές ομάδες για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για τη χορήγηση άδειας μεταστέγασης των χώρων λατρείας τους, οφείλουν να προσκομίσουν στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων τα παρακάτω δικαιολογητικά:

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΝΑΟΥ - ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

- α) Αίτηση υπογεγραμμένη από το θρησκευτικό λειτουργό και τα μέλη της θρησκευτικής κοινότητας στην οποία θα αναφέρεται οπωσδήποτε και ο μέγιστος κάθε φορά αριθμός φιλοξενούμενων (πιστών ή και επισκεπτών) στο χώρο, προκειμένου να τύχουν εφαρμογής οι ανάλογες διατάξεις περί ελαχίστου εμβαδού του δηλωθέντος χώρου. Στην αίτηση αναγράφονται οι διευθύνσεις κατοικίας των αιτούντων μελών και βεβαιώνεται το γνήσιο των υπογραφών τους.
- β) Ακριβές αντίγραφο του Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας ή του Διαβατηρίου του θρησκευτικού λειτουργού και των μελών που υπογράφουν την αίτηση. Εάν οι αιτούντες δεν είναι Έλληνες ή Ευρωπαίοι Πολίτες, απαιτείται αντίγραφο της εν ισχύ άδειας παραμονής τους στη χώρα.
- γ) Βιογραφικό σημείωμα του θρησκευτικού λειτουργού (όπου θα αναγράφονται και ενδεχομένως οι τίτλοι σπουδών του).
- δ) Ομολογία πίστης (σύντομη περιγραφή των βασικών αρχών πίστης και του λατρευτικού τυπικού) και Καταστατικό μετά του τυχόν υπάρχοντος Κανονισμού εσωτερικής λειτουργίας (εάν φυσικά η αιτούσα θρησκευτική κοινότητα έχει οργανωθεί υπό συγκεκριμένο νομικό τύπο πχ σωματείο ή αστική μη κερδοσκοπική εταιρία).

ε) Νόμιμος τίτλος ιδιοκτησίας (μετά του πιστοποιητικού μεταγραφής του) στο όνομα της θρησκευτικής κοινότητας (αν αυτή έχει νομική προσωπικότητα) ή του θρησκευτικού λειτουργού ή κάποιου από τα αιτούντα μέλη της κοινότητας ή μισθωτήριο συμβόλαιο (θεωρημένο ή δηλωθέν στην αρμόδια φορολογική αρχή, κατά τις κείμενες διατάξεις) του ακινήτου στο οποίο πρόκειται να ανεγερθεί ή να εγκατασταθεί ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος. Σε περίπτωση μισθωτηρίου συμβολαίου, απαιτείται να αναγράφεται η δυνατότητα χρήσης του μισθίου για το συγκεκριμένο σκοπό, άλλως προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι αποδέχεται τη χρήση για θρησκευτικές δραστηριότητες.

στ) Βεβαίωση της οικείας πολεοδομικής Υπηρεσίας περί της επιτρεπομένης άσκησης δραστηριοτήτων στη συγκεκριμένη περιοχή για την οποία ζητείται η άδεια λειτουργίας του ναού/ευκτήριου οίκου (βεβαίωση χρήσης γης).

ζ) Βεβαίωση από ιδιώτη μηχανικό, στην οποία, ανάλογα με τον δηλωθέντα πληθυσμό (μέγιστο αριθμό κάθε φορά φιλοξενουμένων) που θα εξυπηρετεί ο ευκτήριος οίκος ή ο ναός, θα βεβαιώνεται ρητά, αναλυτικά και σύμφωνα με τα παραπάνω, ότι ο χώρος πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης για να λειτουργήσει χώρος που θα φιλοξενήσει θρησκευτικές δραστηριότητες του συγκεκριμένου αριθμού ατόμων, σύμφωνα με το Νέο Οικοδομικό Κανονισμό, τον Κτιριοδομικό Κανονισμό καθώς και τις εκάστοτε ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις. Επίσης, η βεβαίωση θα αναφέρει, ως ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία, τα εξής : (ζα) το δημόσιο έγγραφο περί της πολεοδομικής νομιμότητας του χώρου (ως κατωτέρω), (ζβ) τον όροφο στον οποίο βρίσκεται ο υπό αδειοδότηση χώρος, (ζγ) το χαρακτήρα του χώρου ως κύριας χρήσεως, (ζδ) το είδος της χρήσης του κτιρίου ή του συγκεκριμένου τμήματος του, (ζε) το εμβαδό δαπέδου του χώρου, (ζστ) την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων περί του επαρκούς φωτισμού και αερισμού, (ζζ) την ύπαρξη αποχωρητηρίου. Η ανωτέρω βεβαίωση πρέπει να συνοδεύεται και από αντίγραφο της οικοδομικής άδειας μετά των τυχόν τροποποιήσεων της καθώς και αντίγραφα κατόψεων – τομών του χώρου που πρόκειται να λειτουργήσει ο χώρος λατρείας, στην οποία θα αποτυπώνονται όλοι οι χώροι του, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (π.χ. κτιριολογικές προδιαγραφές, υγειονομικές προδιαγραφές, κατασκευές ΑΜΕΑ) και φωτογραφίες του χώρου, όπως αυτές οι κατόψεις – τομές συνοδεύουν την οικοδομική άδεια ή την άδεια δόμησης, ή κατά περίπτωση (ανάλογα με την υπαγωγή στον αντίστοιχο νόμο εξαίρεσης – τακτοποίησης – ρύθμισης) τα αντίγραφα των σχεδίων που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια αρχή ή στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΤΕΕ. Σε κτίρια που έχουν ανεγερθεί προ της ισχύος του

ΓΟΚ/1955 για τα οποία δεν έχει εκδοθεί άδεια, κατατίθενται σχέδια αποτύπωσης (κάτοψη – τομή). Διευκρινίζεται πως : (α) η πολεοδομική νομιμότητα του χώρου θα προκύπτει είτε από την οικοδομική άδεια είτε/και από την άδεια δόμησης του κτιρίου, εφόσον αυτή υπάρχει, είτε/και σε περίπτωση κτισμάτων ή διηρημένων ιδιοκτησιών, οι οποίες έχουν υπαχθεί σε οποιονδήποτε νόμο εξαιρέσης από την κατεδάφιση ή τακτοποίησης ή ρύθμισης αυθαιρέτων κατασκευών, από τη βεβαίωση εξαιρέσης ή περαίωσης από την αρμόδια αρχή που εξέδωσε την πράξη ή την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) ή βεβαίωση περαίωσης της διαδικασίας υπαγωγής από το ηλεκτρονικό σύστημα του ΤΕΕ ή βεβαίωση εξόφλησης του 30% του ενιαίου ειδικού προστίμου από το ηλεκτρονικό σύστημα του ΤΕΕ, ανάλογα με τις διατάξεις του νόμου στον οποίο έχουν υπαχθεί ή το χαρακτηρισμό του κτιρίου ως υφιστάμενο προ του 1955 (η ανωτέρω βεβαίωση πρέπει να συνοδεύεται από αντίγραφο της οικοδομικής άδειας ή της άδειας δόμησης του κτιρίου, εφόσον υπάρχει) (β) μετά την ενεργοποίηση της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου του άρθρου 4 του ν. 3843/2010, αντί των παραπάνω δικαιολογητικών, υποβάλλονται το πιστοποιητικό πληρότητας ή ενημέρωσης της Ταυτότητας Κτιρίου και αντίγραφα κατόψεων τομών, όπως αυτά επίσης υποβάλλονται στο ηλεκτρονικό σύστημα. Υπενθυμίζεται ότι με την παράγραφο 14 του άρθρου 25 του Ν.4178/13 προβλέπεται : *«Σε κάθε περίπτωση η απαιτούμενη βεβαίωση χώρου κύριας χρήσης χορηγείται από ιδιώτη μηχανικό. Από την αρμόδια ΥΔΟΜ, βεβαιώνεται ότι η νέα χρήση δεν απαγορεύεται από ειδικότερες διατάξεις που ισχύουν για το συγκεκριμένο ακίνητο ή την περιοχή του ακινήτου και προσκομίζεται όπου απαιτείται.»*, η δε με αριθμό 3/οικ.54373/1-10-1313 ΔΟΚΚ/ΥΠΕΚΑ εγκύκλιος οδηγία διευκρινίζει πως: *«Καταργείται η υποχρέωση χορήγησης βεβαίωσης χώρου κύριας χρήσης από τις ΥΔΟΜ, η οποία πλέον χορηγείται από τους ιδιώτες μηχανικούς, που είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ορθότητα των αναγραφόμενων στοιχείων...»*.

η) Βεβαίωση της αρμόδιας υγειονομικής Υπηρεσίας ότι πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις γενικής υγιεινής και υγιεινής περιβάλλοντος.

θ) Πιστοποιητικό (ενεργητικής) πυροπροστασίας της οικείας πυροσβεστικής αρχής, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ι) Σε περίπτωση εγκατάστασης ισχυρών ηχοσυστημάτων - μικροφωνικών εγκαταστάσεων που υπερβαίνουν τα επιτρεπτά όρια εκπομπής ήχου, βεβαίωση μηχανικού για την ύπαρξη της αναγκαίας ηχομόνωσης.

**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΜΕΤΑΣΤΕΓΑΣΗΣ ΝΑΟΥ -
ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ**

- ια) Αίτηση υπογεγραμμένη από το θρησκευτικό λειτουργό.
- ιβ) Αντίγραφο Πρακτικού Γενικής Συνέλευσης των μελών ή απόφαση του επίσημου κεντρικού οργάνου της θρησκευτικής κοινότητας με τα οποία αποφασίζεται η μεταστέγαση.
- ιγ) Τα ανωτέρω υπό στοιχεία ε' έως ι' δικαιολογητικά.

Σε κάθε περίπτωση η παρούσα εγκύκλιος, καθώς και οι χορηγούμενες, με τη διαδικασία που αυτή ορίζει, άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ή μεταστέγασης χώρων λατρείας, δεν μεταβάλλουν, αλλοιώνουν ή τροποποιούν τις έννομες σχέσεις, τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς που προβλέπει η Σύσταση Οριζόντιας Ιδιοκτησίας και ο τυχόν ισχύων Κανονισμός Πολυκατοικίας της συγκεκριμένης οικοδομής όπου θα φιλοξενηθεί ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος, ούτε νομιμοποιούν τυχόν αντίθετη με τις προβλέψεις τους χρήση του χώρου. Ο έγκαιρος έλεγχος της συμβατότητας της υπό αδειοδότηση χρήσεως με τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις της συνιδιοκτησίας αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των αιτούντων.

9.- Επί της διοικητικής αδείας εγγράφεται οπωσδήποτε ο αριθμός του πληθυσμού που δηλώνει η θρησκευτική κοινότητα, ως μέγιστος αριθμός ατόμων (πιστών ή επισκεπτών) που δύνανται να προσέλθουν στο χώρο, συναρτώμενος ως ανωτέρω από το εμβαδό δαπέδου του, ώστε ο δηλωθείς ως ανώτερος αριθμός φιλοξενουμένων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από το λόγο του εμβαδού δαπέδου του χώρου προς το συντελεστή 0,65 (σημειώνεται ότι το εμβαδό δαπέδου είναι μικρότερο του εμβαδού που αναφέρεται στους συμβολαιογραφικού τίτλους του κτιρίου ή του τμήματος αυτού πχ σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας, αγοραπωλητήριο συμβόλαιο, αφού σ' αυτούς περιλαμβάνονται και τα δομικά στοιχεία πχ τοιχοποιία). Τέλος, για την ασφαλή ενημέρωση των πιστών και των λοιπών ενδιαφερομένων επισκεπτών του θρησκευτικού χώρου αλλά και προς διευκόλυνση του εποπτικού έργου των αρμοδίων αρχών, ο υπεύθυνος του χώρου θρησκευτικός λειτουργός, υποχρεούται όπως αναρτά παραπλήσια της θύρας εισόδου και σε εμφανές σημείο, ενδεικτική ταμπέλα με το όνομα της θρησκευτικής κοινότητας και τον αριθμό ΑΔΑ της χορηγηθείσας αδείας ναού ή ευκτήριου οίκου.

10.- Ο υπεύθυνος του ευκτήριου οίκου / ναού μετά την αδειοδότηση, οφείλει να γνωστοποιήσει άμεσα τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου που έλαβε από την αρμόδια της έδρας του Δ.Ο.Υ (Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων), προς εξυπηρέτηση των συναλλαγών της συγκεκριμένης θρησκευτικής κοινότητας και του αδειοδοτημένου θρησκευτικού χώρου, κατά τις κείμενες φορολογικές διατάξεις, προσκομίζοντας φωτοαντίγραφο της σχετικής βεβαίωσης χορηγήσεως ΑΦΜ στην αδειοδοτούσα υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

11.- Η θρησκευτική κοινότητα είναι υποχρεωμένη να προσκομίζει, ιδίως σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών, όλα τα απαραίτητα έγγραφα, προκειμένου να ελέγχεται η τήρηση των κείμενων διατάξεων και να ενημερώνεται ο φάκελος αδειοδότησης. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ευκτήριου οίκου / ναού ή μεταστέγασης κοινοποιείται υπηρεσιακά από την αδειοδοτούσα αρχή στις ακόλουθες δημόσιες υπηρεσίες της έδρας του, προκειμένου να λάβουν γνώση και προς διευκόλυνση της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους : (α) στον οικείο Δήμο, (β) στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης (γ) στην Πυροσβεστική Υπηρεσία (δ) στην Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής και (ε) στο Αστυνομικό Τμήμα της περιοχής.

**-III- ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΝΑΩΝ / ΕΥΚΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΩΝ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΘΡΗΣΚΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ**

Το Πληροφοριακό Δελτίο περί Ίδρυσης και Λειτουργίας Ευκτήριων Οίκων και Ναών Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων θρησκευτικών κοινοτήτων αποτελεί επίσημο μέσο ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και του κοινού, καθώς και των δημοσίων φορέων, ως προς την ως άνω περιγραφείσα και στο εξής ακολουθούμενη διαδικασία ίδρύσεως και λειτουργίας ευκτήριων οίκων και ναών. Στο Πληροφοριακό Δελτίο αποτυπώνεται αναλυτικά η διαδικασία ίδρυσης και λειτουργίας και περιγράφονται ή /και παρατίθενται ως παραρτήματα τα εκάστοτε απαιτούμενα δικαιολογητικά και έντυπα αιτήσεων που ζητείται τόσο να συμπληρωθούν από τους αιτούντες όσο και να εκδοθούν από τους συνυπογράφοντες την παρούσα, όπως πρότυπα απαραίτητων βεβαιώσεων. Επιφορτισμένη για αυτό το σκοπό είναι η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων / Διεύθυνση Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία και μεριμνά για την ηλεκτρονική δημοσίευση του Πληροφοριακού Δελτίου στην ιστοσελίδα του ίδιου Υπουργείου.

**-IV- ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΥΚΛΙΟ**

Οι συναρμόδιες -ως προς τους τομείς και την καθύλην αρμοδιότητα τους- υπηρεσίες θα ενημερώνουν σχετικώς την εκδούσα αρχή του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως προς τις αλλαγές στη σχετική νομοθεσία τους, όταν και αν αυτές προκύψουν, οι οποίες ενδεχομένως να επηρεάζουν την ως άνω διαδικασία χορήγησης ίδρυσης και λειτουργίας ναών / ευκτήριων οίκων σε υφιστάμενα κτίρια. Σε τέτοια περίπτωση, η υπηρεσία θα προτείνει παράλληλα και την κατάλληλη τροποποίηση στην ως άνω διαδικασία, εφόσον η τελευταία ενδείκνυται ή επιβάλλεται να αλλάξει είτε στον τύπο, είτε στην ουσία της, καθ' ολοκληρίαν ή εν μέρει.
(ακολουθεί συνημμένα το Πληροφοριακό Δελτίο καθώς και υπόδειγμα Βεβαίωσης ιδιώτη μηχανικού και υπόδειγμα διοικητικής άδειας).

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ &
ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

**Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ**

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ & ΕΤΕΡΟΘΡΗΣΚΩΝ
Ανδρέα Παπανδρέου 37
151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Ο.Τ.Α.
Σταδίου 27,
101 83 ΑΘΗΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ
Μεσογείων & Τρικάλων 36
115 26 ΑΘΗΝΑ
(Με την παράκληση να κοινοποιηθεί στις Υ.ΔΟΜ. των Δήμων)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
& ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ
ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ 3^ο ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ
ΜΟΥΡΟΥΖΗ 4
106 74 ΑΘΗΝΑ
(Με την παράκληση να κοινοποιηθεί στις Πυροσβεστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
1. Δ/ΝΣΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
2. Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Αριστοτέλους 17-19
104 33 ΑΘΗΝΑ
(Με την παράκληση να κοινοποιηθεί στις Υγειονομικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων)

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΧΩΡΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

(ΑΦΟΡΑ ΣΕ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΝΑΟΥ / ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ)

Ο υπογράφων ..... του ....., Μηχανικός με Α.Μ. ...., που εδρεύει στ. ...., οδός ..... αριθμός....., κατόπιν εξετάσεως του κάτωθι δομημένου χώρου και της πολεοδομικής κατάστασης του ΒΕΒΑΙΩΝΩ ότι σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, ο δομημένος χώρος που ευρίσκεται σε οικοδομή κείμενη στο δήμο ..... νομού ..... (περιοχή .....) και επί της οδού ..... αριθμός ....., στον ..... όροφο, με εμβαδόν δαπέδου ..... μέτρα τετραγωνικά, είναι χώρος κύριας χρήσης με χρήση ..... (του κτιρίου ή του συγκεκριμένου τμήματος του), όπως αυτός ο χώρος εμφανίζεται στις κατόψεις– τομές και πρόσφατες φωτογραφίες (υπογεγραμμένες και σφραγισμένες από εμένα) που συνοδεύουν την παρούσα, είναι νομίμως υφιστάμενος ή έχει εξαιρεθεί από την κατεδάφιση δυνάμει των διατάξεων του Ν ..... και πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης (επαρκούς φωτισμού, αερισμού και ύπαρξης αποχωρητηρίου) προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος προοριζόμενος για χώρο λατρείας, με δυνατότητα εξυπηρέτησης/συγκέντρωσης ..... ατόμων, σύμφωνα με την επισυναπτόμενη με αριθμό ...../..... οικοδομική άδεια της υπηρεσίας ..... ή/και ...../..... άδεια δόμησης της υπηρεσίας ..... ή/και ...../..... βεβαίωση της υπηρεσίας ..... (για τις περιπτώσεις εξαίρεσης ή τακτοποίηση ή ρύθμισης αυθαίρετων κατασκευών ή χώρων τους) ή ...../..... απόφαση χαρακτηρισμού της υπηρεσίας ..... (για την περίπτωση χαρακτηρισμού του ως υφιστάμενου προ του 1955). Είναι δυνατή η συγκεκριμένη χρήση του χώρου, χωρίς να απαιτείται αλλαγή χρήσης του (δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4 ν. 4067/2012) γιατί δεν επέρχεται αλλαγή προς το δυσμενέστερο στα στοιχεία του διαγράμματος δόμησης ή στα φορτία σχεδιασμού της στατικής μελέτης ή αλλαγή μηχανολογικών εγκαταστάσεων ως προς τις διελεύσεις τους από άλλους ορόφους ή κοινόχρηστους χώρους (για την περίπτωση που στην άδεια προβλέπεται άλλη χρήση από αυτή του χώρου λατρείας).

...../...../.....
(Τόπος / ημεροχρονολογία)

Ο Βεβαιών Μηχανικός
(υπογραφή και σφραγίδα)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΤΕΡΟΔΟΞΩΝ & ΕΤΕΡΟΘΡΗΣΚΩΝ

Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ. Κ. 151 80-Μαρούσι
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο:
Fax:
e-mail : gdthret@minedu.gov.gr

ΑΔΑ: .....

Μαρούσι - - 2014

Αρ. Πρωτ. /Α3

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΚΟΙΝ:

1. Ενδιαφερόμενο.....
2. Δήμος.....
3. Υπηρεσία Δόμησης.....
4. Πυροσβεστική Υπηρεσία.....
5. Διεύθυνση Υγείας & Υγιεινής....
6. Αστυνομικό Τμήμα.....

ΘΕΜΑ: Χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ευκτήριου οίκου της θρησκευτικής κοινότητας «.....».

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις: α) του Α.Ν. 1363/1938 (ΦΕΚ 305 τ. Α'), β) του Α.Ν 1672/1939 (ΦΕΚ 123 τ.Α'), γ) του Β.Δ. 20-5/2-6-1939 (ΦΕΚ 220 τ. Α') και δ) του άρθρου 27 του Ν.3467/2006 (ΦΕΚ 128 τ. Α').
2. Την αριθ. πρωτ. ....κοινή εγκύκλιο των Υπουργείων ΠΑΙ.Θ., ΥΠ.ΕΣ., ΥΠΕΚΑ, ΔΤΠΠ, ΥΓΕΙΑΣ (ΑΔΑ:.....).
3. Την αριθ. πρωτ. .... αίτηση του κ. ....,θρησκευτικού λειτουργού της θρησκευτικής κοινότητας..... καθώς και.....(αριθμός.....) μελών, με την οποία ζητούν τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ευκτήριου οίκου της θρησκευτικής κοινότητας, με την επωνυμία «.....» σε αίθουσα/ κτίριο του .....(..)ορόφου επί της οδού ..... στην περιοχή..... του Δήμου.....
4. Το αριθ. πρωτ. ....έγγραφο της Δ/σης Σχεδίου Πόλης και Δόμησης του Δήμου ....., από το οποίο προκύπτει ότι στην ανωτέρω διεύθυνση επιτρέπεται η χρήση γης για την άσκηση θρησκευτικών δραστηριοτήτων.
5. Την από .....βεβαίωση του Πολιτικού Μηχανικού κ.....
6. Την αριθ. πρωτ..... βεβαίωση της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας.
7. Το αριθ.πρωτ.....πιστοποιητικό πυροπροστασίας.
8. Το ..... τίτλο ιδιοκτησίας ή το μισθωτήριο συμβόλαιο του ιδιοκτήτη του ακινήτου, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται η χρήση του χώρου για θρησκευτικούς σκοπούς ή τη σχετική υπεύθυνη δήλωση του.
9. Το Π.Δ. .... περί διορισμού Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.

Αποφασίζουμε

1. Χορηγούμε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ευκτήριου οίκου στη θρησκευτική κοινότητα «.....», που θα στεγαστεί στον/στο.....(...) όροφο/ισόγειο κτιρίου επί της οδού..... στην περιοχή .....του Δήμου .....με μέγιστο αριθμό φιλοξενούμενων.....(αριθμός .....) ατόμων, με θρησκευτικό λειτουργό τον κ.....
2. Επισημαίνουμε ότι η παρούσα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο θρησκευτικό λειτουργό από την υποχρέωση έκδοσης τυχόν άλλων απαραίτητων κατά νόμο δικαιολογητικών, αδειών και βεβαιώσεων για τη νόμιμη, ασφαλή και εύρυθμη λειτουργία του ευκτήριου οίκου. Σε κάθε περίπτωση η χορηγούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας / μεταστέγασης χώρου λατρείας, δεν μεταβάλλει, αλλοιώνει ή τροποποιεί τις έννομες σχέσεις, τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς που προβλέπει η Σύσταση Οριζόντιας Ιδιοκτησίας και ο τυχόν ισχύων Κανονισμός Πολυκατοικίας της συγκεκριμένης οικοδομής όπου θα φιλοξενηθεί ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος, ούτε νομιμοποιούν τυχόν αντίθετη με τις προβλέψεις τους χρήση του χώρου. Ο έγκαιρος έλεγχος της συμβατότητας της υπό αδειοδότηση χρήσεως με τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις της συνιδιοκτησίας αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των αιτούντων.
3. Στην είσοδο του χώρου στον οποίο στεγάζεται ο ευκτήριος οίκος είναι απαραίτητο να αναρτηθεί η επιγραφή «ΕΥΚΤΗΡΙΟΣ ΟΙΚΟΣ.....» (με αριθμό ΑΔΑ.....).
4. Για κάθε αλλαγή των ανωτέρω στοιχείων απαιτείται προηγούμενη έγκριση της υπηρεσίας μας.

Ο/Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γεν. Γραμματεία Θρησκευμάτων
3. Γεν. Δ/ση Θρησκευμάτων
4. Δ/ση Ετεροδόξων-Ετεροθρήσκων

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων

**Διεύθυνση Ετεροδόξων – Ετεροθρήσκων, Αν. Παπανδρέου 37,151 80,
Μαρούσι**

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ναού/ ευκτηρίου οίκου σε θρησκευτικές κοινότητες ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατόπιν ενυπόγραφου αιτήματος των μελών της θρησκευτικής κοινότητας, το οποίο υποβάλλεται δια του θρησκευτικού τους λειτουργού. Προκειμένου να προβεί στη χορήγηση της διοικητικής αδειάς, ο Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, πέραν της διαπίστωσης της συνδρομής των όρων που διαλαμβάνει το άρθρο 13 παρ. 2 του Συντάγματος (άσκηση λατρείας γνωστής θρησκείας, που δεν προσβάλλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη, από ανήκοντες σε θρησκευτική κοινότητα που δεν ασκεί προσηλυτισμό) και της σχετικής νομοθεσίας για την ίδρυση και λειτουργία ναού/ ευκτηρίου οίκου, εξετάζει αν πληρούνται όλες οι πολεοδομικές, κτιριολογικές και υγειονομικές προϋποθέσεις ώστε ο χώρος αυτός να φιλοξενήσει συγκεκριμένο αριθμό ατόμων.

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

Α. ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Β. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

(Συνυποβάλλονται ως συνημμένα στην αίτηση)

Γ. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΝΤΥΠΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ

Δ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

Α. ΒΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Σύνταγμα της Ελλάδος, (άρθρο 13, παρ. 2 & 4)
2. Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (άρθρο 18)
3. Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών , (άρθρο 9)
4. Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 10, 2000/С)
5. Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (άρθρο 18) που κυρώθηκε με το Ν. 2462/1997 (ΦΕΚ Α΄25)
6. Α.Ν. 1363/1938 (ΦΕΚ 305 τ. Α΄)
7. Α.Ν 1672/1939 (ΦΕΚ 123 τ. Α΄)
8. Β.Δ. 20-5/2-6-1939 (ΦΕΚ 220 τ. Α΄)
9. Άρθρο 27 του Ν.3467/2006 (ΦΕΚ 128 τ. Α΄)
10. Άρθρο 1003 επ. Αστικού Κώδικα
11. 343/2002 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ
12. 121/2008 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ
13. Π.Δ. 23-2-1987 (ΦΕΚ Δ΄166/06-3-1987)
14. Άρθρα 3, 4 & 11 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (άρθρα 346-347 & 354 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-7-1999, ΦΕΚ Δ΄580/27-7-1999)
15. Η με αριθμ. Γ1/9900/27-11/3-12-1974 Απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ Β΄1266/1974)
16. Πυροσβεστική Διάταξη 3/1981 (ΦΕΚ Β΄20/1981)
17. Κανονισμός Πυροπροστασίας Κτιρίων Π.Δ.71/1988 (ΦΕΚ Α΄32/17-2-1988)
18. Πυροσβεστική Διάταξη 13/2013 (ΦΕΚ Β΄1586/2013)
19. Αστυνομική Διάταξη 3/1996 (ΦΕΚ Β΄15/1996)
20. Άρθρο 11 του Ν. 4174/2013 (ΦΕΚ 170 τ.Α.΄)
21. Άρθρο 4 του Ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62 τ. Α΄)
22. Άρθρο 25 του Ν. 4178/2013 (ΦΕΚ 174 τ. Α΄)
23. Εγκύκλιος με αρ. 3/οικ.54373/1-10-2013 ΔΟΚΚ/ΥΠΕΚΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

Β. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

(Συνοποβάλλονται ως συνημμένα στην αίτηση)

ΤΙΤΛΟΣ	ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΕ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<p>1. Αίτηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ναού/ευκτήριου οίκου υπογεγραμμένη από το θρησκευτικό λειτουργό και τα μέλη της θρησκευτικής κοινότητας. (Αναγράφεται ο μέγιστος αριθμός φιλοξενούμενων ατόμων στο χώρο καθώς και οι διευθύνσεις κατοικίας των μελών και βεβαιώνεται το γνήσιο των υπογραφών τους.)</p>	☐ ....
<p>2. Ομολογία Πίστης (περιγραφή των βασικών αρχών πίστης και του λατρευτικού τυπικού) και -αν υπάρχει- Καταστατικό ή και Κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας.</p>	☐ ....
<p>3. Ακριβές αντίγραφο του Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας ή του Διαβατηρίου του θρησκευτικού λειτουργού και των μελών που υπογράφουν την αίτηση</p>	☐ ....
<p>4. Βιογραφικό του θρησκευτικού λειτουργού</p>	☐ ....
<p>5. Άδεια παραμονής στην Ελλάδα εάν οι αιτούντες δεν είναι Ευρωπαίοι Πολίτες.</p>	☐ ....
<p>6. Βεβαίωση της αρμόδιας υγειονομικής Υπηρεσίας ότι πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις γενικής υγιεινής και υγιεινής περιβάλλοντος.</p>	☐ ....

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

Β. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ (συνέχεια)

ΤΙΤΛΟΣ	ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΕ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<p>7. Βεβαίωση Μηχανικού για τη χρήση του κτιρίου και την ασφαλή συνάθροιση (βλ. πρότυπο)- συνοδεύεται από αντίγραφο οικοδομικής άδειας και σχεδιαγράμματα του χώρου και κατόψεις</p>	☐ ....
<p>8. Πυροπροστασία: Πιστοποιητικό Πυροπροστασίας κατά την κείμενη νομοθεσία</p>	☐ ....
<p>9. Νόμιμος τίτλος ιδιοκτησίας ή μισθωτήριο του ακινήτου στο οποίο πρόκειται να λειτουργήσει ο ευκτήριος οίκος. Σε περίπτωση προσκόμισης μισθωτηρίου συμβολαίου απαιτείται να αναγράφεται η δυνατότητα χρήσης του μισθίου για τον συγκεκριμένο σκοπό, αλλιώς να προσκομίζεται δήλωση του ιδιοκτήτη με την οποία να αποδέχεται τη χρήση για θρησκευτικές δραστηριότητες</p>	☐ ....
<p>10. Βεβαίωση Μηχανικού για την ύπαρξη της αναγκαίας ηχομόνωσης σε περίπτωση εγκατάστασης ισχυρών ηχοσυστημάτων-μικροφωνικών εγκαταστάσεων που υπερβαίνουν τα επιτρεπτά όρια εκπομπής ήχου.</p>	☐ ....
<p>11. Βεβαίωση της οικείας πολεοδομικής υπηρεσίας περί της επιτρεπόμενης άσκησης δραστηριοτήτων στη συγκεκριμένη περιοχή για την οποία ζητείται η άδεια λειτουργίας του ναού/ευκτήριου οίκου(χρήση γής)</p>	☐ ....

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ**

Γ. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΝΤΥΠΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ

1. Αίτηση Άδειας Ίδρυσης και Λειτουργίας Ευκτήριου Οίκου
2. Βεβαίωση μηχανικού για χώρο συνάθροισης

ΑΙΤΗΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

ΠΡΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων

Διεύθυνση Ετεροδόξων-Ετεροθρήσκων, Τμήμα⁽¹⁾ .....

Αν. Παπανδρέου 37,151 80, Μαρούσι

Ο/Η ΑΙΤΩΝ/ΟΥΣΑ

Επώνυμο	Διεύθυνση Κατοικίας .....
Όνομα	.....
Όνοματεπώνυμο πατέρα	.....
.....	.....
Αριθμός δελτίου ταυτότητας ή Διαβατηρίου	Δήμος .....
.....	.....
Εκδούσα αρχή	Τηλέφωνο Επικοινωνίας.....
Χρονολογία γέννησης	.....

Παρακαλούμε όπως χορηγήσετε: Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ναού/ευκτήριου οίκου στη θρησκευτική κοινότητα

.....
 .....
 .....
 .....που θα στεγαστεί
 σε κτίριο επί της οδού.....αριθ.....(στο ισόγειο,1^ο όροφο
 ..κτλ.) με μέγιστο αριθμό.....(.....)φιλοξενούμενων ατόμων στο χώρο.

Τόπος και Ημερομηνία _____

Ο/Η Αιτών/ούσα _____

Τα Μέλη ⁽²⁾ :	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

(1) Συμπληρώνεται το αρμόδιο Τμήμα (Ετεροδόξων ή Ετεροθρήσκων) (2) Την αίτηση συνυπογράφουν και τα μέλη.

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΧΩΡΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ
(ΑΦΟΡΑ ΣΕ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΝΑΟΥ / ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ)

Ο υπογράφων ..... του ....., Μηχανικός με Α.Μ. ...., που εδρεύει στ. ...., οδός ..... αριθμός....., κατόπιν εξετάσεως του κάτωθι δομημένου χώρου και της πολεοδομικής κατάστασης του ΒΕΒΑΙΩΝΩ ότι σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, ο δομημένος χώρος που ευρίσκεται σε οικοδομή κείμενη στο δήμο ..... νομού ..... (περιοχή .....) και επί της οδού ..... αριθμός ....., στον ..... όροφο, με εμβαδόν δαπέδου ..... μέτρα τετραγωνικά, είναι χώρος κύριας χρήσης με χρήση ..... (του κτιρίου ή του συγκεκριμένου τμήματος του), όπως αυτός ο χώρος εμφανίζεται στις κατόψεις- τομές και πρόσφατες φωτογραφίες (υπογεγραμμένες και σφραγισμένες από εμένα) που συνοδεύουν την παρούσα, είναι νομίμως υφιστάμενος ή έχει εξαιρεθεί από την κατεδάφιση δυνάμει των διατάξεων του Ν ..... και πληροί όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης (επαρκούς φωτισμού, αερισμού και ύπαρξης αποχωρητηρίου) προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος προοριζόμενος για χώρο λατρείας, με δυνατότητα εξυπηρέτησης/συγκέντρωσης ..... ατόμων, σύμφωνα με την επισυναπτόμενη με αριθμό ...../..... οικοδομική άδεια της υπηρεσίας ..... ή/και ...../..... άδεια δόμησης της υπηρεσίας ..... ή/και ...../..... βεβαίωση της υπηρεσίας ..... (για τις περιπτώσεις εξαίρεσης ή τακτοποίηση ή ρύθμισης αυθαίρετων κατασκευών ή χώρων τους) ή ...../..... απόφαση χαρακτηρισμού της υπηρεσίας ..... (για την περίπτωση χαρακτηρισμού του ως υφιστάμενου προ του 1955). Είναι δυνατή η συγκεκριμένη χρήση του χώρου, χωρίς να απαιτείται αλλαγή χρήσης του (δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4 ν. 4067/2012) γιατί δεν επέρχεται αλλαγή προς το δυσμενέστερο στα στοιχεία του διαγράμματος δόμησης ή στα φορτία σχεδιασμού της στατικής μελέτης ή αλλαγή μηχανολογικών εγκαταστάσεων ως προς τις διελεύσεις τους από άλλους ορόφους ή κοινόχρηστους χώρους (για την περίπτωση που στην άδεια προβλέπεται άλλη χρήση από αυτή του χώρου λατρείας).

...../...../.....
(Τόπος / ημεροχρονολογία)
Ο Βεβαιών Μηχανικός
(υπογραφή και σφραγίδα)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΔΕΙΑΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΚΗΤΗΡΙΟΥ ΟΙΚΟΥ

Δ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- A. Γενικές Πληροφορίες : Γραφείο Ενημέρωσης Πολιτών (ΓΕΠΟ): τηλ: **1550**, 210-3442508, 210-3442793, 210-3442806, 210-3442649, 210-3442505, Ώρες λειτουργίας: 07.00π.μ.- 17.00μ.μ.,
<http://www.minedu.gov.gr/epikoinonia-main.html>
- B. Παροχή διευκρινίσεων από την Διεύθυνση Ετεροδόξων – Ετεροθρήσκων (Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, Γεν. Διεύθυνση Θρησκευμάτων), Αν. Παπανδρέου 37, 151 80, Μαρούσι

Τμήμα Ετεροδόξων:
Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210-3442186-7
Fax: 210-3442186

Τμήμα Ετεροθρήσκων:
Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 -3442888, 210 -3442829, 210- 3442935
Fax: 210 -3442829
<http://www.minedu.gov.gr/thriskyemata-main/geniki-grammateia-thriskyematon-main/245-dieythynsi-eterodokson-kai-eterothriskon.html>

2. Στοιχεία επικοινωνίας άλλων φορέων

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη
Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος
Επιτελείο
Νομική Υπηρεσία
Γραφείο 3^ο Έκδοσης και Εφαρμογής Πυροσβεστικών Διατάξεων και Κανονισμών
Πληροφορίες : Μ. Κρασάς
Τηλέφωνο: 213 215 7682